

Josef Škvorecký

Konec poručíka Borůvky

spisy 36

Omluvte slečnu Peškovou.....	9
Divná archeologie	55
Ornament v trávě	87
Případ červených šlů.....	115
Fredolcedo.....	155
Piráti	187
 Autorova poznámka	 215
Ediční poznámka.....	217

Josef Škvorecký
Konec poručíka Borůvky
Detektivní žalozpěv
spisy 36

© Josef Škvorecký, 2010

Copyright © Books and Cards

ISBN 978-80-904186-5-3

Lucii, dceři, která se nikdy nenarodila

Já viděl takovou bídu, že každý kriminál je proti ní zrovna blahobyť: a přece nás ta nejhorší bída tak neurazí jako křivda. Já bych řekl, že v nás je nějaký justiční instinkt a že vina a nevina, právo a spravedlnost jsou stejně prvotní, strašné a hluboké city jako láska a hlad.

Karel Čapek

Im Hašek's Braven Soldaten Schweik findet man den echt unpositiven Standpunkt des Volkes... das eben das einzige Positive selbst ist und daher zu nichts anderem „positiv“ stehen kann.

Bertolt Brecht

Osobními vztahy se dnes opovrhuje. Považují se za buržoazní přepych, za plod poklidných dob, které jsou ty tam, a my jsme vyzýváni, abychom se jich zbavili a věnovali se raději nějakému hnutí, nějaké společné věci. Myšlenku společných věcí nenávidím, a kdybych si měl vybrat mezi zradou vlasti a zradou přítele, doufám, že bych měl odvahu zradit vlast. Moderního čtenáře taková volba možná pohorší, sáhne třeba vlasteneckou rukou po telefonu a zavolá na příslušná místa. Ale nepohoršila by Danta. Dante umístil Bruta a Cassia do nejspodnějšího kruhu pekla, protože se rozhodli zradit raději svého přítele Julia Caesara než svou vlast Řím.

E. M. Forster

Omluvte slečnu Peškovou

Kdykoli chcete objevit Lid,
nakonec se vám vždycky scvrkne na někoho.

John Dos Passos

Ačkoliv to poručík Borůvka nikdy nikomu neřekl, věřil na znamení. Tu neděli ho vzbudil gramofon jeho dcery Zuzanky, který do slunného rána nahlas melancholicky vyhrával:

*Miss Otis lituje
že nemůže přijít na lunch
Madam
zajisté budete ráda
že vám ji omlouvám...*

Poručík neměl tušení, kdo je Miss Otis, ani proč nemůže splnit daný slib. Zato podezříval Zuzanku, že píseň nehraje čistě jen kvůli požitku z hudby, a zachmuřil se.

Madam...

zpíval bard na desce vtíravě mužným hlasem; obličej, podobný měsíci, zkrabatěla poručíkovi vráska, a náhle se k barytonu připojilo dětské zavřískání. Starý kriminalista v posteli ještě víc zesmutněl. Nechuť ke zpěvákům s mužnými hlasy tvořila jeden vrchol trojúhelníku, na jehož zbylých vrcholech byl pláč nemluvněte a mladý muž, který si nepřezdíval, nýbrž se skutečně jmenoval Mac, ale Zuzanka mu říkala Mák, poněvadž se to líp skloňovalo. Mladý muž nebyl otcem nemluvněte, poručík však doufal, že se jím stane. Proto neměl rád Zuzančiny zpěváky. Věděl, jak velkou má pro ně jeho dcera slabost, a obával se, aby mladého muže Maca ze žárlivosti nepřesla ochota stát se otcem dítěte, jehož dosavadní rodič byl znám toliko Zuzance a poručíkovi, a tomu jen díky jistým velmi nepříjemným okolnostem. Paní Borůvková tvrdošíjně věřila v paternitu Oldy Špačka, hejska a sportovního pilota Svazarmu. Zuzanka, než by matce zjevila pravdu, raději před ní snášela postavení odhozené milenky (děvky, ve chvílích, kdy se paní Borůvková obzvlášť rozčilila a vzkypěla v ní italská krev).*

* Paní Borůvková je po matce italského, ale dělnického původu. O tom viz povídku *Zločin v dívčí škole* v knize *Smutek poručíka Borůvky*.

Crooner z gramodesky pokračoval:

V celém bytě je protivný průvan...

a starého kriminalisty se ve svěžím nedělním ránu zmocnila předtucha. Dobře věděl, že detektiva se zmocňovat nemá, a když už, má jím být jakožto element neracionální, a proto nevědecký rázně odmítnuta. Tak uvažoval v pasivních vazbách, do nichž plynule sklouzával, kdykoliv přemýšlel o věcech služebních, ačkoliv jinak mluvil docela dobře česky. Protáhl se v posteli a odhodlal se zůstat v ní až do devíti hodin (ve všední den vstával v půl sedmé). Ty pasivní vazby mu přešly do krve hlavně z denního styku s majorem Kautským, náčelníkem Oddělení pro vyšetřování vražd, který se v ústních projevech, nejen v hlášeních, vyjadřoval stylem a slovníkem vedoucího žurnálu. Myšlenky šířené vedoucím žurnálem dával však dál pouze na veřejnosti, při oslavách a školeních. V denním životě byl zvyklý uvažovat jako člověk.

I v denním životě vyjadřoval myšlenky vedoucího žurnálu majorův předchůdce kapitán Smrt. Když se poručík Borůvka před lety dozvěděl jméno tohoto představeného, posedla ho tehdy také nevhodná předtucha. Přes nevědeckost se ukázala na místě. Za krátkého působení kapitána Smrtě, jenž do Oddělení vražd přešel z Rozhlasu, neboť vytrvale odmítal používat pseudonymu (původně byl nevyučený holič), jako by se roztrhl pytel s těmi, kdož si usmyslili, že své bližní zbaví života. Až na dva případy, jichž se kapitán Smrt ujal osobně, byli však poručíkem Borůvkou vypátráni a posléze sami života zbaveni způsobem, který starý kriminalista pokládal za středověký, penologické vědy nedůstojný, a který mu pokaždé způsoboval řadu bezešných nocí. Na výkon trestu se nikdy nešel podívat, ačkoliv na to měl nárok, a praporčík Málek dokonce tvrdil, že je to služební povinnost (sám ji horlivě plnil). Na stránkách vedoucího žurnálu, jehož sportovní rubriku poručík každý den pročítal, býval trest označován za „spravedlivý“, někdy za „tvrdý, ale“. O tvrdosti starý kriminalista nepochyboval; spravedlností si nebyl jist. Chyběly mu sice filozofické argumenty a trest nezavrhovalo ani jeho náboženství, jež mu kdysi na kosteleckém gymnáziu vtloukl do kulaté hlavy velebný pán Meloun tak důkladně, že

se poručík, třebaže z opatrnosti dávno nechodil do kostela, nikdy nezbavil podezření na existenci boží. Proč ale Pán Bůh připouští věci, které poručíka naplňovaly nejistotou, nebylo mu jasné.

Zlověstnost kapitánova jména definitivně potvrdila poprava, jež korunovala velitelův osobní zásah do umění detekce. Poručík tehdy odmítl uvěřit do očí bijícím stopám, které mu připadaly padělané, ale zato se zalíbily kapitánovi, neboť poukazovaly na politický motiv: zavražděný byl člen Strany a indicie vedly k bývalému lidovci. Poručík však odmítl připsat členu katolické strany metody vlastní spíše politické víře oběti, a tak mu kapitán Smrt případ odebral a dovedl jej k tvrdému trestu dřív, než poručík stihl vypátrat skutečného pachatele po pracovní době. Byl bezpartijní a komunistu (bývalého zlatníka) usmrtil pro zatajené šperky. Kapitána Smrtě tehdy převeleli ke Státní tajné bezpečnosti, kde mu přes jeho protesty změnili jméno na Sedláček a povýšili ho na majora. Poručík se, ještě před vykonáním dalšího tvrdého trestu (tentokrát spravedlivějšího než byl první), hodil marod a odjel do Kostelce. Teprve týdenní pobyt v lesích, spojený s několika nočními (aby ho nikdo neviděl) vigiliemi u hrobu bezvýznamného velebníčka, jej postavil na nohy natolik, že se mohl vrátit do Prahy, aby tam čelil svému povolání.

Proč s ním dávno nepraštil, nevěděl. Nebyl filozofického založení, a jeho logické schopnosti se vázaly výhradně na věci konkrétní: na otisky prstů, nálezy balistických expertiz, na díry v pečlivě zfalšovaných alibi a na rozpory ve výpovědích svědků. Snad zůstával, protože ho za to dobře platili. A také možná, že nic jiného neuměl. Na své původní povolání učitele tělocviku byl už příliš tělnatý, a mimoto mu zavražděných bylo líto ještě víc než vrahů. Když o tom rozdíl v citech někdy přemýšlel, zjišťoval, že i sem zasahují názory kosteleckého velebníčka, převzaté ze starých rakouských katechismů: smrt, soudil kněz, nezastihuje totiž vrahy nepřipravené jako jejich oběti.

Ale ani to nebyl dostatečný důvod, proč poručík zůstával u kriminálky. Nutnost pátrat a usvědčovat mu prostě přešla do krve. Lovecký instinkt, jenž velmi zřetelně vedl praporčíka Málka, to nebyl; poručík ani zabíjení zvířat ze sportu nesnášel. Byl to nepotlačitelný talent, jemu samému nevysvětlitelný, nepotlačitelná potřeba dobrat se pravdy.

Dal si polštář na hlavu, aby neslyšel, ale slyšel. Slyšel vlezle mužný hlas v Zuzančině pokoji:

je tu dav kouřících lidí od novin...

a předtucha, kazící svěží nedělní ráno, protivně zesílila. Vedle postele zazvonil telefon. Poručík jej zvedl.

„Josef!“ ozval se hlas – ne tak mužný a dost vysoký – praporčíka Málka. „Nerad tě ruším z nedělní siesty. Ale máme tu hlášenou sebevraždu. Já vim, že nejsi ve službě. Ale ty se na tu holku asi pamatuješ, tak sem si myslel –“

„Kdo to je?“ zeptal se poručík truchlivě.

„Jedna ta tanečnice, víš? Tenkrát z toho případu v divadle Odeón. Jak ta druhá střílela skrz větrák. Taky byla nějak zapletená do případu Prokurátor Hynais, mám dojem.“ Alena Pešková.“

„Počkej na mě!“ řekl poručík, zavěsil a přes značnou tělnatost hbitě vyskočil z postele.

Zpěvák právě dokončoval verš:

ale z koupelny je cítit plyn...

Plyn nepocházel z koupelny, ale ze sporáku v koutě maličké, studené garsoniéry. Ještě stále však byl cítit, když poručík, Málek a starý Dr. Seifert dorazili na místo neštěstí. Byl cítit tak silně, že si toho předtím v osm ráno všiml soused pan Vávra, závodní skokan do vody, když chtěl odejít na jitřní trénink na Barrandovskou plovárnu. Přiložil proto nos ke klíčové dírci a lekl se. Chvilí na dveře bušil, ale tanečnice neotvírala. Naběhl tedy vší silou na dřevo, vletěl dovnitř i s výplní a okamžitě porozuměl situaci. Zavřel kohoutek na sporáku, otevřel okno, zatelefonoval na záchranku a až do jejího příjezdu prováděl na dívce svědomitě, avšak bezvýsledně umělé dýchání. Lékař pohotovostní služby zavolal na policii.

Dívka ležela na gauči v krátkých večerních šatech a byla bílá, doslova jako křída. Na sporáku stál stejně bílý hrnec, z něhož přeteklo mléko a uhasilo plamen. Klasický případ.

Klasično cosi narušovalo.

* Oba případy vyřešil poručík v knize *Smutek poručíka Borůvky* v povídkách *Vědecká metoda* a *Konec starého kocoura*.

Poblíž štíhlé ruky, bezvládně visící z gauče tak, jak ji skokan do vody zanechal, když se vzdal pokusů mrtvou oživit, ležela krabice s cukrem. Několik kostek se vysypalo na lýkový koberec. Vedle krabice byla prázdná ampulka.

Dr. Seifert k ní přičichl.

„Žádný charakteristický pach. Bude to muset na rozbor.“ Pak se podíval na dívku s křídovým obličejem. „Na otravu svítiply-nem to ale nevypadá. Tu krása nepřežije.“

Poručík se rozhlédl. Garsoniéra měla chudičké zařízení, ale všude, pomyslel si starý kriminalista, bylo vidět pečeť osobnosti. Osobnosti té osůbky, jež kdysi chtěla za bráškovu studium zaplatit cenu, jakou ženy platívaly už ve starém Babyloně. Zachránila ji tehdy prokurátorova manželka a odnesl to roztoužený starý kocour, zašlý bídou smrtí na následky otravy tetraethylem olova.

Teď tu ležela, sama otrávená svítiplynem – a možná ještě něčím jiným – a poručík klouzal očima po smutných kytičkách v keramické váze, po obraze dlouhého aktu, o němž ovšem netušil, že je to reprodukce Modiglianiho, po knihovničce s řádkou svazků Klubu přátel poezie a Klubu čtenářů. Napadly ho verše. V edici Přátel poezie patrně nevyšly. Zpíval je bard, jehož hlas působil poručíkovi soukromé utrpení:

*Když jsem přinášel
jako obvykle v osm ranní čaj
Madam
byl tak podivně tichý
a já jsem se v něm bál...*

Zamrazilo ho. Ne strachem. Lítostí, novou předtuchou. Týkala se něčeho jiného, nevěděl čeho. Ne obávané dohry úspěšně vyřešených případů. Něčeho horšího. Zatřepal hlavou, aby se zbavil detektiva nedůstojných iracionalit, a vrátil se pohledem k mrtvé dívce na gauči. Na jedné noze měla dosud večerní střevíček. Z druhé se střevíček vyzul a ležel na lýkovém koberci jako opuštěná smutná věc.

Na filigránském kramflíčku jehlového podpatku bylo něco zeleného. Poručík se shýbl a opatrně zdvihнул střevíček z koberce.

Ta zelená věc byl povadlý, ale zřejmě čerstvý čtyřlístek.

Výslech souseda neodhalil nic. Šel v sobotu brzo spát a spánek měl zdravý. Nevzbudily ho žádné hluky, ani ze sousední garsonky, ani odnikud odjinud. Teprve budík v půl osmé ráno. Jakmile otevřel dveře na chodbu, ucítil ten plyn.

Poručík chtěl nejdřív obtelefonovat několik známých tanečnic z divadla Odeon, ale pak si to rozmyslel. Zatím to byla jen sebevražda, a možná ani ta ne. Bylo tu to přeteklé mléko, jehož průkazností mohl, ale nemusel otrást výsledek analýzy prázdné ampule. Všechno na případě bylo – zatím – relativní.

Poručík se tedy rozhodl, že počká na výsledek pitvy a na chemickou expertizu, a pondělí strávil vyšetřováním jiné vraždy. Její pachatel udeřil prokazatelně nevěrnou manželku otevřenou dlaní do tváře tak nešikovně, že upadla zátylkem přímo na roh kovového kuchyňského stolu. V manželovi okamžitě převážila láska nad žárlivostí a běžel se udat. Poručík měl takové případy rád. Končily trestem sice spravedlivým, ale ne tím, jež vedoucí žurnál země s oblibou označoval slovy „tvrdý, ale“.

Pár minut před koncem pracovní doby přišel k němu Dr. Seifert.

„Josef, jsem vedle,“ pravil. „Tohle bude muset do Bohnic. Nemám s tím zkušenosti.“

Poručík nepochopil.

„Ta holka v sobě měla úplný koktejl ze všelijakých jedů,“ pravil šedovlasý lékař cynicky. „Jednak byla slušně nalízlá. Ne zas tak, aby z toho byla otrava alkoholem. Jednak měla v plicích trochu svítiplynu. Jenže taky ne dost na exitus. A jednak – a to si sedni –“

„Co?“ pravil poručík zachmuřeně.

„Elesdé,“ řekl doktor.

„Cože?“

„Elesdé.“

Takové slovo starý kriminalista jakživ neslyšel. Otázal se nevinně:

„Co je to?“

„Ty nejdeš vůbec s dobou, člověče. A to máš devatenáctiletou dceru. Nojo,“ Dr. Seifert se poškrábal na pleši. „Já vlastně jsem

taky za vopicema. Nejsem si jistej účinkama týhle vymoženosti. Jak povídám: bude to muset k psychiatrům. Ty s tím pracujou. Ale Josef –“

„Co?“

„Kde si v Praze mohla opatřit elesdė?“

„Ale co je to, Karle?“

Dr. Seifert podal neinformovanému detektivovi vysvětlení.

„Podle mě,“ řekl potom, „jsou jenom dvě možnosti. Buď jí to dal nějaký málo zodpovědný psychiatr, anebo to děvčátko mělo techtlemechtle se západníma turistama. Všechny jiný možnosti sou, podle mýho, zanedbatelný.“

Poručíkovi vrtal hlavou hlavně ten nezodpovědný psychiatr. Znal své psychiatry. Ne ani tak služebně. Jeden však jednou chodil za Zuzankou, která v té době bojovala s tendencí k plnosti postavy, zděděnou, jak se kriminalista mylně domníval, po otci. Zápolila s ní hlavně závodním hraním basketbalu, které jí sice vyneslo nominaci náhradnice do národního týmu, jenomže zároveň probouzelo chuť k jídlu, takže tendence k plnosti postavy se prosazovala spíš víc než míň. Poručíkovu vkusu Zuzančina plnější, ale podle jeho názoru štíhlá postava vyhovovala. Zuzanka se však tou dobou zhlédla v modelce zvané Twiggy a jejích vlastních čtyřicet sedm centimetrů v pase ji pohoršovalo. Pak za ní začal docházet psychiatr s divným jménem Dr. Arne Plzlý a poručíka nebývalou silou ovládl potlačovaný sklon vidět ve jménech ne sice mystická, ale ominózní znamení. Zuzanka ho v té pověře nechtíc ještě utvrdila, neboť považovala jméno svého nápadníka za podařený žert a jednou u večere prohlásila:

„Voni mu všichni říkaj Voplzlej. Ale von není v tom směru vo nic horší než –“ Než kdo, spolkla.

„Než kdo?“ zeptal se výhružně poručík. „A v jakém směru?“

„Ale než nikdo.“

„Někdo snad přece.“

„No nikdo, fakt!“

„S někým s ho přece srovnávala!“

„Ale s nikým jsem ho nesrovnávala. Von prostě vůbec nevybočuje z obecný normy, no. Fakt teda, že dnes je norma dost tvrdá,

ale nemusíš se vo mě bát, tati. Já si dávám bacha. Mám přeci výstražnej případ ve vlastní matce, žejo.“

Tenkrát to poručíka umlčelo. Nedlouho předtím projevila jeho dcera jinou vlastnost, zděděnou, jak se – rovněž mylně – domníval, po otci, která ho však rovněž netěšila. Když Zuzanka vyplňovala nacionále pro přijetí na vysokou školu, obor tělesná výchova a zeměpis, povšimla si bystře drobné nesrovnalosti mezi datem svého narození na křestním listě a datem sňatku rodičů na listě oddacím. Vycházejíc z předpokladu mravní zachovalosti svých puritánských zploditelů, vypočítala si, že se narodila ve třetím měsíci. Zrušila tedy předpoklad a radostně to, k jeho malé radosti, oznámila otci. Kdykoli ji od té doby přistihl při otevřenostech, jaké podle jeho mínění mladé dívky nepříslušely, používala svého objevu k úspěšné sebeobraně.

Brzo po rozhovoru o psychiatrovi s neblahým příjmením Zuzanka náhle prudce zeštíhlela. Poručík podrobil nelegální prohlídce její skříň, objevil tři prázdné skleněné tuby a staromódně s nimi zašel za Dr. Arnem Plzlým.

Sice nepochodil – psychiatr z titulu své vědecké funkce nedělal nic nedovoleného a přísně dbal na dodržování předepsaných dávek – avšak kouzlo erotického příjmení na chytlavou, jenže také přelétavou Zuzanku přestalo po zeštíhlení stejně působit a psychiatr byl hozen přes palubu, přestože se značně bránil.

Za nějaký čas se však Zuzanka opět začala vyplňovat, hlavně kolem pasu. Vyplnila se tak, že byla nakonec nucena odložit zápočet ze skoku vysokého, a poručík se stal dědečkem, nikoli však tchánem.

Trápilo ho to nesmírně, ale na dceru nedokázal být zlý, a pokusil se pouze o několik amatérských ukázek otcovského hněvu. Skončily naprosto neúspěšně. Potom se na scéně, u Zuzanky vždycky dost zalidněné, objevil hoch zvaný Mák, a už přes půl roku na ní zůstával sám. Naděje na tchánovství se znovu vynořila, a zatím sílila.

Poručík proto nyní přemýšlel o jiném psychiatrovi, nikoli o Dr. Arne Plzlém. Když se klíčovou dírkou přesvědčil, že Zuzanka s Macem vedle v pokoji společně přebalují pokakanou vnučku

Lucii, zbavil se obav pramenících z hlasu, jenž zpíval o brandy tmavohnědé barvy jako čísi plet, a vypravil se za tím druhým psychiatrem.

Seděl na pódiu, hrál na kytaru a na poněkud alkoholicky zduřelé tváři měl výraz absolutního štěstí. Dixielandová kapela krásně frázovala pomalé blues a zpěvačka ve flitrové róbě šeptala mírně zastřeným hlasem do mikrofonu:

*Někdo zapomněl v předsíni zhasnout
světlo jistě hořelo po celou noc
Madam...*

Třebaže píseň znovu vzbudila v poručíkovi zlou předtuchu, rozjasnil se. Kombinace zvukových i optických efektů a osobní vztah k několika lidem na pódiu ho zahřály ve smutné duši, trýzeň utišily pilulky blues. Na chvíli zmizela dívka bílá jako křída, ležící na zeleném gauči. Poručík zpěvačku znal. Byla to zcestovalá, už hodně dlouho mladá žena, a po svém návratu z cesty téměř kolem světa způsobovala, že poručík míval čas od času úzkostné sny. Zjevoval se mu zamračený velebný pán Meloun, káravě zdvihal ukazováček a ukazoval jím na kamenné desky z biblické dějeprawy, někam k číslici šest. Ráno poručík pokaždé v duchu sliboval polepšení a provinile šilhal po paní Borůvkové, která vedle na manželské posteli spokojeně spala spánkem lidí spravedlivějších, než byl po takových nocích on. Je však známo, co jsou sliby, obzvlášť týkají-li se mladých žen se zelenýma očima daleko od sebe, s lákavým hlasem, jež obdařil absolutní sluch půvabem pro muzikálního muže neodolatelným. Ačkoli starý kriminalista byl ve většině věcí velmi staromódní, hrával kdysi dávno, v dobách mládí, ve swingové kapele kosteleckého gymnázia na tenorsaxofon, a láskám svého mládí zůstával věrný. Jednou, když zavraždili zpěvačku Mici Laurinovou,* mu ta věrnost

* Viz povídku *ten. sax. solo* v knize *Smutek poručíka Borůvky*. O prehistorii vztahu zpěvačky Evy Adamové a starého kriminalisty viz povídku *Intimní záležitost* v knize *Hříchy pro pátera Knoxe*.

dokonce přišla vhod i služebně; většinou mu však, na počátku jeho kriminalistické dráhy, z důvodů ideových spíš vadila.

*Miss Otis lituje
a nikdo nepřišel na pomoc...*

Zelenooká zpěvačka dozpívala, frontline dixielandu vygradoval do nádherné disonance a zduřelý kytarista blahem zavřel oči a vycenil chrup ve šťastném úsměvu.

„Svinstvo to je. Ve Státech popisují případy, kdy po tom lidi exli,“ říkal později Dr. Rus u poručíkova stolu, kde se usadili se zpěvačkou, zpěvačka hořela zvědavostí a dělala, že nehoří. „Je to ovšem sporný. Gusman, když byl v Praze, to dokonce propagoval jako lék proti nedostatku inspirace. Což prosím. Fakt ale je, že když máš mírně sebevražedný sklony a vemeš si to, musej tě obvykle držet, abys úmyslně nevypad z okna.“

„Skutečně?“ poručík se zamyslel.

„A když máš sklony k maniakálnímu šílenství, musej tě zas držet, aby proti své vůli z oken nevypadali ty druhý. Jak říkám, inspirovat to může. Blázny, jako je Gusman. Nabíd se nám tenkrát do simulovaný dělohy –“

„Fuj!“ pravila pohoršeně zpěvačka a se zájmem řekla: „O co šlo?“

„To si vymyslel náš starej. Kád' v úplný tmě s tekutinou ve specifický váze lidskýho těla. Dobrovolníci se tam potápěli s dýchacím přístrojem až na dvanáct hodin a volně se vznášeli ve vlažný tmě. Což mělo simulovat situaci plodu před porodem. Mělo to za účel vyzkoumat pocity toho plodu. Vyzkoumali jsme, že po dvanácti hodinách má plod děsnej hlad. Jednou nám tam jeden dobrovolník taky usnul, vydejal všechen kyslík, nedal signál a málem se utopil.“

„Gusman?“ zeptala se zpěvačka.

„Ten ne. Toho jsme k tomu nepustili, tak potom obrátil pozornost k hošíkům, učil je užívat elesdé –“

Zpěvačka měla na jazyku další zvědavý dotaz, ale poručík ji přerušil:

„Podle toho, co říkáš, rekonstruoval bych to asi tak,“ chmurně pohlédl z Dr. Rusa na zpěvačku, která se jmenovala Eva Adamová. „Nejdřív pila, asi na žalost, pak si vzala elesdé, aby se roz-

veselila. Jenomže to v ní zesílilo tendenci k sebevraždě, a pustila si plyn. Než se ho stačila nadýchat, zabilo ji elesdé.“

„Možný,“ pravil Dr. Rus. „Zdá se, že kombinace s alkoholem zvyšuje u elesdé možnost letátního účin –“

„A co to mlíko?“ pravila zpěvačka.

Oba muži na ni pohlédli. Po chvíli pravil poručík zahanbeně:

„Máte pravdu, Evo. To je nelogické.“

„To bych řekla! Ovíněná a naférákováná, a dostane chuť na teplý mlíko! Já mám v takovym případě chuť jedině na kafe a na slanečky.“

„Ne na okurky?“ zeptal se Dr. Rus.

Kriminalista přemýšlel, řekl:

„To znamená –“

„No já bych řekla, že to TO znamená! Taky že by se zlískala sama doma a vzala si na to večerní šaty? Už ste někdy viděl, pane poručíku, holku, když je sama doma, ve večerních šatech? Ta je buď v županu, nebo –“

„Máš – máte,“ poručík zašilhal po Dr. Rusovi. Před lidmi si s Evou vykali, ačkoliv před Dr. Rusem nemuseli. Ale to poručík nevěděl. „Máte pravdu, Evo –“

„A přeteklý mlíko? To se stává jedině důchodkyním,“ pravila plavovláska. „Kdepak. Někoho tam měla, ten jí nejdřív napojil, potom jí nakrmil tím elesdý, to dalo dohromady letátní kombinaci, dotyčnej se lek a vzpomněl si na ty důchodkyně –“

„Máte pravdu, Evo,“ opakoval poručík. Ve skutečnosti si však vzpomněl na něco jiného, co plavovláščiny dedukce poopravovalo.

Na čtyřlístek na jehlovém střevíčku.

A ještě na něco, co si hned druhý den znovu ověřil. Láhev v garsoniére byla. Skoro vypitá. A taky sklenička na stolku s pečlivě vyvedeným otiskem dívčina palce. Což všechno jenom znovu potvrdilo význam čtyřlístku. Většinu odpoledne strávil poručík pročitáním dívčiny korespondence.

I v tom ohledu se vyznačovala pečlivostí. Ve spodní přihrádce šatníčku byly dopisy svázané různobarevnými stužkami a seřa-

zené podle abecedy. V horní našel poručík listy na linkovaném papíře od maminky ze Svinných Lad, které se téměř bez výjimky skládaly ze tří údajů: ze zprávy o počasí ve Svinných Ladech, ze žádosti, aby nařídila bratrovi, ať píše, a z ohlášení zásilky potravin. V tom bodě panovala největší pestrost. Potraviny se střídaly podle ročních dob a církevních svátků: vdolky z posvícení, jitrnice ze zabíjačky, křížaly k Vánocům, mazance k Velikonočům a v létě borůvkové koláče. Poručík si pomyslel, kdo si asi pochutnával na všech těch v dnešní době už téměř neskutečných pamlskách, a že tanečnice asi sotva, nejen proto, že by ohrožovaly štihlou v jejím povolání nezbytnou, ale také proto, protože si přečetl i dopisy od jiných odesílatelů, uložené v šatníku.

Poučil se z nich o milostném životě mrtvé tanečnice. Byl dost pestrý, ale ne příliš uspokojivý. Tón listů, odesílaných v různých dobách různými korespondenty, opisoval stejnou křivku od stereotypní vášně, přes mechanické něžnosti až po sentimentální *adieu*. To obsahovalo některý z obvyklých argumentů: *Bude to lépe pro nás oba*. Nebo: *Děkuji Ti za všechno a zůstaneme přáteli*. Nebo: *Byl bych mizerný manžel, a Ty si zasloužíš někoho lepšího*. Jeden z altruistů zakončil valediktorický list dokonce nepřesným citátem z oblíbeného, třebaže komunistického básníka: *Bylo to překrásné, a měl jsem toho dost!* Poručíkovi se vybavily ty jitrnice.

Ale zato ho zaujala, a spíš rozčilila poslední, dosud neukončená série, neboť autora těchhle amoróz dobře znal. Byl i autorem proslulého románu *Bojo Brnířov*, na pokyn úřadů kdysi velmi halasně napadeného všemi správně smýšlejícími, nebo aspoň píšícími kritiky, a nakonec zabaveného.* Navíc to byl muž poručíkova věku. Navíc byl strýčkem jedné příslušnice s nádherným drdolem, která patřila k láskám nikoli poručíkova mládí, ale věku pokročilejšího, ale potom se vdala, a pro opětované mateřství nebyla už ve službách Oddělení pro vyšetřování vražd.** Navíc se ten autor jmenoval Josef Kopanec a poručík věřil na znamení, zejména na ominózní význam jmen.

* O literární kariéře Mistra Kopance viz román *Lviče*. O jeho dětství viz sbírku *Ze života lepší společnosti*. O jeho příbuzenských vztazích viz povídku *Aristotelská logika* v knize *Smutek poručíka Borůvky*. O jiných jeho milostných vztazích viz *Matematikové z Grizzly Drive* v knize *Hříchy pro pátera Knoxe*.

** O historii dívky s drdolem a jejího strýčka viz povídky *Aristotelská logika* a *Jeho nejléhlý případ* v knize *Smutek poručíka Borůvky*.

Dopisy prozrazovaly jednak literárního profesionála, jednak muže typu, jaký Zuzanka označovala slovem „vošoust“, a byla za to pokaždé otcem napomenuta. Nebyly příliš květnaté a neobsahovaly metafory a příměry stereotypně se opakující v předchozích svazcích dívčiny korespondence. Zato v nich byly pasáže, nad nimiž se kriminalista ještě víc rozčilil.

Ne že by byly nemravné. Vůbec nebyly. V jedné se však sliboval „féráček pro mou holčičku“ a jiná byla ve formě kázání, že féráčku už bylo dost, a žertovně milostný styl se náhle zlomil v dikci jakoby opsanou z učebnice klinické farmakologie.

Poručík se opřel v křesle, zahleděl se na zlátnoucí tělo nekonečného aktu. Vzpomněl si na vlastní trapnou konverzaci na téma féráčku pro holčičku s Dr. Arne Plzlým, na štíhlou tanečnici s tváří jako křída. Jistě jej nepoužívala na to, na co Zuzanka. Zadíval se na povadlé hromádky milostných dopisů v barevných stužkách. Na to jej používala, pomyslí si, a srdce mu sevřela sentimentální, nicméně lidská lítost.

Ale odkud jí ho opatroval proslulý spisovatel? Od nějakého takového psychiatra, jako byl Dr. Plzlý? Nebo jako je Dr. Rus, který, měl poručík podezření, se sám chemikáliím, s nimiž konal lékařské experimenty, nevyhýbal?

Náhle se skoro lekl. Gusman. Básník slastí způsobovaných féráčky. Dobrovolným vznášením ve vlašné tmě, kouřením jedné obyčejné rostlinky, která je pěstitelsky tak nenáročná, že roste sama od sebe u plotu. Cožpak k mnoha malérům notorického Kopance nepatřil také proslulý májový malér s Gusmanem?

Otřel si čelo, které se mu orosilo z rozčilení. Náhlé spoje jako tenhle patřily k jemu samému nevysvětlitelným schopnostem, jimiž dosahoval úspěchu v nemilovaném řemesle. Sáhl po telefonu, vytočil číslo, naslouchal vzdálenému signálu a hleděl na město, které se jako řady barokních kulís táhlo ke slunci. Slunce zapadalo, zbýval z něho už jen tenký rudý cíp. Autor Kopanec nebyl doma.

Nebyl doma ani těsně před půlnocí, kdy to poručík, už z vlastního bytu, zkusil naposledy. Ani ráno, než poručík odešel na hřbitov.

Pohřeb byl přesmutný. Droboučkou stařenku v chodském kroji podpíral mladík, jenž vypadal na páska, a stařenka ve starobylém úboru se podivně odrážela od skupiny mladých žen v mini s deštníčky z igelitu. Po stařence stékal déšť, mísil se s velikými slzami, slzy stékaly pod igelitovými deštníčky. Do bubnování dešťových kapek zpíval mladý kněz krásným tenorem:

*Kdybys nepravosti vážil, Hospodine,
Hospodine, kdo by obstál?*

Ona snad, pomyslí si sentimentální poručík, neboť si vzpomněl na dávný rozhovor v kavárně Union, na mrtvého kocoura v májové noci, a potom na květiny v keramické váze, na svazky Klubu přátel poezie a na smutný střevíček na lýkovém koberci se čtyřlístkem na podpatku. Snažil se, aby mu rovněž nevytryskly slzy. Nepodařilo se mu to. Nastavil tedy kulatý obličej dešti, aby to zamaskoval. Ona snad. Ale Kopanec? Pochybují. A zapochyboval i o sobě.

Spisovatele objevil až odpoledne na zasedání Sjezdu spisovatelů. Když poručík ukázal služební legitimaci muži, jenž pouštěl delegáty do sálu, muž na něho pohlédl s dost zřejmou nechutí. To poručíka uvedlo do stavu silného morálního pobouření, takže se na chvíli musel opřít o stěnu v přeplněné zasedací síni a nebyl s to se soustředit. Stávalo se mu to pokaždé, když na něm někdo spočinul takovým pohledem. Řekl mu přece zřetelně, uvažoval, že je od *kriminální* policie, a slovo „kriminální“ pronesl zvýšeným hlasem. Nebo snad hlas nezvýšil dostatečně? Pak se ho zmocnil vztek, že kontrolor může být takový pitomec. Copak mu není jasné, že příslušníci té *druhé* policie v sále už dávno jsou a že se nikomu nelegitimovali? A když, tak legitimací Svazu spisovatelů? Proboha, snad to tomu člověku dojde! přál si vroucně v duchu.

Ohlédl se po muži ve dveřích, ale ten se jeho pohledu vyhnul a přísně se zadíval k řečnické tribuně. Tam, hlasem poněkud roztřeseným, četl jakýsi autor z papíru. Za ním seděli v několika řadách spisovatelé, patrně slavní. Poručík nebyl znalcem literatury, zejména ne současné, a neznal ani řečníka. Mezi všemi obličejí na tribuně rozeznal jen jeden, a o něm věděl, že nepatří spisovateli. Patřil soudruhu Králi, tajemníkovi, a poručík ho znal proto, protože se nedávno zúčastnil podnikového školení na téma, které už zapomněl, a kde se stejně nedozvěděl nic, co by nebyl býval slyšel na podobných školeních už mnohokrát předtím a pokaždé to okamžitě nezapomněl. Měl paměť pouze na konkrétní věci, a školení bývala spíš o věcech neskutečných, jako růst socialistické uvědomělosti mezi chovanci nápravných zařízení.

Náladu, pokleslou chováním muže u vchodu, mu však přítomnost tajemníka na tribuně nezvedla; proto se pokusil soustředit na slova zpoceného řečníka. Zachytil větu: *Je třeba vidět, že za dvacet let nebyla u nás vyřešena žádná lidská otázka.*

Poručík nebyl filozof. Obsah pojmu „lidská otázka“ mu nebyl jasný, a tajemníka na tribuně neměl rád. Přesto se v něm vzbouřil cit pro spravedlnost. Nebo snad pro pravdu? Nikdy si jí sice nebyl příliš jist, ale v duchu si řekl: To snad přece ne! Něco snad – myšlenky mu přetrhl burácející potlesk. Rozhlédl se, a pár metrů před sebou uviděl zuřivě tleskajícího Kopance, vedle něhož nadšeně aplaudovala kyprá dívka výrazně semitských rysů.

„Ovšem, soudruhu poručíku,“ připouštěl spisovatel. „Já mu přepustil tu kandidaturu na Májového krále. Ale to už je kolik let a já kvůli tomu už vyšetřovanej byl. Ale s těma jeho aférkama s hošanama jsem neměl nic společného. Já na hochy nejsem. Ani v nejmenším –“

„To já vím,“ řekl poručík.

„Nojo. To já vím, že to víte.“

„Ne odkud si myslíte, že to vím,“ přerušil ho poručík a znovu jím zacloumal vztek. „Já ale dobře znám vaši bývalou neteť. Tedy naši bývalou soudružku Evu –“

„Jo tak, to jste vy! Bu –“ spisovatel zmlkl.

„To vím taky. Bublina,“ pravil trpce poručík. * „A nejde o hochy. Zjistil jsem, že jste jedné mladé dámě neoprávněně obstarával přísně registrované drogy.“

„Já?“ nevěrohodně užasl proslulý autor a zrudl.

„Ano, vy. Přesně řečeno, tak zvaný dexfenmetrazin.“

„Vy – jste ji zhaftli – myslím zatkli?“

„Bohužel ne,“ pravil poručík a pohlédl spisovateli do uhýbavých očí. „Někdo ji zavraždil.“

Musel pak autora téměř vzkřísit pálenkou dole v restauraci. Když spisovatel opět vnímal, pravil poručík:

„Ale nebyl to fenmetrazín. Bylo to elesdé. Chápete?“

Autor zavrtěl hlavou.

„Gusman,“ řekl poručík.

„Nechápu.“

„Gusman si s sebou přivezl elesdé a vy jste se s ním důvěrně stýkal. A jestliže dovedete být tak pošetilý, že jste slečně Peškové neodpovědně a neoprávněně opatroval jednu drogu, jak vám mám věřit, že jste natolik odpovědný, abyste jí neopatroval jinou, k níž jste, jako Gusmanův přítel, měl patrně přístup?“

„Nemě! Na mou duši, soudruhu poručíku, mě ty svinstva vůbec nezajímaj, mě jediň chlast –“

„Ale zajímala slečnu Peškovou. A ta zajímala vás.“

Spisovatel opět zplihl. Potom se mu nepodařilo dokázat alibi na osudnou noc. Opil prý se – sám doma – rumem, ze zoufalství, a když pocítil, že blaženost opilství z něho vyprchává, vydal se do ulic. V řadě hospod, na jejichž jména se nepamatoval, přižívoval potom svůj blažený stav tak dlouho, až se vpravil do rozpoložení zvaného „okno“. V tom stavu ho někdo musel dovést domů, protože ráno se probudil ve vlastní posteli. Kdo, to nevěděl.

„Proč ze zoufalství?“ otázal se podezíravě kriminalista.

„Nejde mi psaní,“ řekl spisovatel.

„Vždyť vám vychází kniha za knihou. A prý ve velkých nákladech.“

* Proč trpce, o tom viz povídku *Vědecká metoda* v knize *Smutek poručíka Borůvky*.

„No právě proto,“ řekl zasmušile autor. „Kvalita vychází v malejch nákladech.“

„Nechápu,“ řekl kriminalista, neboť ve svém povolání nepoužíval vědecké psychologie, a proto nikdy nepokládal za nutné se s ní seznámit. Než mu mohl Kopanec příčinu svého zoufalství osvětlit, zeptal se:

„A kde jste byl včera večer a dnes ráno?“

„Zase vožralej,“ pravil smutně slavný autor. „Ráno mě vzbudil telefon, ale byl jsem tak na dně, že jsem ho nezved. Jo, ale počkejte!“ rozjasnil se poněkud. „Jednu tu hospodu v sobotu si pamatuju! Odeón bar! Tam mě znaj! Určitě mně to tam dosvědčej!“ Pak znejistěl. „Nebo to bylo včera večer?“ zamyslnil se, zmalomyslněl. „Já vám už nevím. Já už nevím vůbec nic. Ani –“ pohlédl krhavýma očima do sálu, odkud zazněly projevy nadšení.

„Ani co?“ otázal se poručík.

„Ani nic,“ pravil Kopanec. „Lautr nic, soudruhu poručíku.“

Přesto se ještě ten večer poručík vypravil do Odeon baru. Bar byl součástí zábavního podniku, k němuž patřilo i divadlo, kde bylo kdysi z výtahu vidět do dámských sprch.

Dlouholetá praxe vycvičila barmanovu paměť na hosty. S jistotou dosvědčil, že Mistr Kopanec u něho popíjel. Věděl dokonce přesně co a kolik. Bylo toho hodně. A přesně také věděl, že to bylo v neděli večer. V sobotu se Mistr v baru vůbec neobjevil.

Starý kriminalista propadl habituální trudnomyslnosti a poručil si becherovku. Ponuře se rozhlížel ztemnělou místností, vyzdobenou béžovými štukami ve formě prsatých mořských panen. Utkvěl zrakem na jejich neskutečně pevných vlnách, ale najednou ho cosi vyrušilo. Do baru vešla krásná mladá dívka s vlasy barvy tizián. Provázel ji skvěle ustrojený blondýn. Když se posadila na stoličku vedle poručíka, poznal kriminalista, že je sice dost hezká, ale ne zrovna velmi mladá, a že ji zná. V té chvíli poznala i ona jeho.

„Je, hele! Pan poručík Borůvka! Vy se spouštíte!“ oslovila ho přátelsky. „Pamatujete se na mě přece? Nebo ne? Olina Žďárská.“

„Samozřejmě!“ zalhal poručík, jemuž v paměti utkvěly spíš tiziánové vlasy než jméno. „Jak se máte?“

„Tak a všelijak. Jako vy ne. Tancuju furt dole v Odeónu. Tohle je Fero Lánský,“ představila blondýna, ale z další pozornosti ho vynechala, až na to, že mu poručila, aby poručil vizoura. „Já vás viděla ráno na funuse. To je od vás teda fakt hezký, že ste přišel. Dyť už je to – pár let, co ste s náma měl co dělat.“

Poručík si rozpačitě odkašlal. V smaragdových očích blýskl mylný zájem.

„Nebo ne? Já vás teda v divadle od tý doby neviděla.“

„Ale ne,“ řekl kriminalista. „Vyšetřoval jsem tu – to úmr – tu sebevraždu slečny Peškové.“

„Jo tak. Stejně je to od vás fajn. Ubožáčka,“ vzdychla krásavice a použila oficiálního – snad i upřímného – zachmuření jako záminky k doušku. Poručík se zeptal:

„Máte tušení, proč to udělala?“

„Tušení? No tušení bych měla. Ale jenom tušení.“

„To stačí. Bohužel to není trestné.“

„Počkejte! Co není trestný? Já mám dojem, že pomalu všechno je!“

„Myslím když si někdo sáhne na život kvůli někomu jinému. Že ten dotyčný za to nemůže být trestán.“

„Aha. Tak to opravdu bohužel. Protože *jeho* bych já zalígrovala hned, kdybych mohla. Byl jí dobrej jenom k trápení.“

„Kdo?“ řekl poručík a byl připraven, že uslyší jméno ověřené mnoha skandály, dosud však výhradně literárními.

„Ivan Vávra přeci. Ten parchant! Ani jí nepřišel na funus. Vlastně,“ zamyslela se, „asi právě proto. Snad má konečně jednou taky aspoň trochu výčitky svědomí!“

„Tak vod toho rači ruce pryč, Josef!“ pravil důrazně praporčík Málek. „Musí ti stačit, že je referentem Comexportu. Co exportuje Comexport, nás rači nezajímá. Rozumíš?“

Poručík vzdáleně porozuměl. Na sportovní stránce vedoucího žurnálu, kterou podle hesla každé ráno četl, se sice o takových věcech nepsalo, ale neurčitě se upamatoval na aféru nějaké obchodní lodi, zadržené nějakou jinou, nikoli obchodní lodí

kvůli nákladu, jenž nebyly MOTOCYKLY, jak stálo na bednách. Přestal vzpomínat na podrobnosti a pravil:

„Mě nezajímá, co exportuje Comexport. Mě zajímá, jestli někteří zaměstnanci nejezdí za hranice.“

„To ti Bůh řek, že jezdí! Přece exportují.“

„Mě zajímá, jestli taky neimportují,“ pravil poručík. „Soukromě. Například elesdé nebo podobné drogy.“

„Tak vod toho rači taky ruce pryč!“ Málek se téměř zděsil.

„Proč? To je přece v *každém* případě trestné?“

„Člověče, Josefi!“ Málek se naklonil přes stůl ke svému představenému a zašeptal: „Spads z lůny nebo co? Dyť je tam šéfem starýho syn!“

Přes to nejdůraznější ze všech důrazných varování poručík o něco později vystoupil z trolejbusu na Hřebenkách. Snad kvůli tomu varování měl divný, předtím nepoznaný pocit, že překračuje hranice svého světa a vstupuje do jiného, kde ještě víc než ve světě hezkých mladých dívek bude působit jako Honza z Bezu. Nebyl však filozof, nedovedl ty hranice definovat. Netušil, že hranice jeho světa definuje fakt, že všeho, čeho v něm dosáhl, dosáhl jenom vlastní schopností (i když jemu samému nepochopitelnou) a že ho nikdy ani nenapadlo usilovat o nějaké výjimky z obecných zákonů společnosti, v níž žil a jíž, po prezidentově vzoru, říkal lidově demokratická. Po vzoru prezidenta vyslovoval dokonce i „k“ ve slově „demokratická“, avšak nikoli proto, že by se chtěl zalíbit. A stejně jako po původu svého anomálního talentu nepátral ani po zdroji svého životního stylu. Neuvědomoval si, že pramení z vlivu pokorné osobnosti bezvýznamného služebníka velmi autokratické instituce, k níž první muž ve státě rozhodně nepatřil.

Vila byla v opulentně anglofilsském stylu dvacátých let a zbudoval ji patrně nějaký průmyslník. Dveře poručíkovi otevřel mladý muž v lehkém letním saku a starého kriminalistu intenzívně sevřel ten předtím nepoznaný pocit. Po schodišti z temného dřeva ho mladý muž uvedl do prvního poschodí. Usadili se v pracovně, obložené týměz tmavým dřevem a ověšené výjevy z honů. Slunce tam dopadalo oknem složeným

z drobných tabulek, pospojovaných olovem, a poručík si připadal jako v krabici od drahých doutníků. Propadl nesmělosti, prvních několik otázek vykřikl a zapomněl se dívat s obvyklou soustředěností do tváře muže, jehož alibi hodlal zjistit.

Mladík bez rozpaků přiznal, že byl skutečně přítelem mrtvé tanečnice, ale nebylo to, pravil, nic vážného. Co tím myslel, poručík přesně nevěděl. Jenom ho napadlo, že v korespondenci vyzdobené různobarevnými stuhami chyběly dopisy tohoto elegantního přítele. Pohlédl na ruku s modrým prstenem a s americkou cigaretou a pomyslel si, že jestli tohle je člověk, jenž v sobotu večer postavil hrnec s mlékem na plynový sporák, nemusel se asi obtěžovat likvidováním korespondence. Pro tohohle mladého muže jsou asi milostné dopisy stejný přéžitek jako pásky na vousy nebo – nebo – v duchu pátral po příměru, za oknem se hluboko pod nimi rozkládala večerem pozlacená Praha jako na Šetelíkově obraze – jako – jako *svědomí*, vynořil se mu z neznámých hlubin podvědomí příměr, který ho samého překvapil, vyděsil. Nemohl si vzpomenout, odkud jej má. Mladý muž něco vykládal, ale poručíkovi se před vnitřním zrakem objevil zpocený spisovatel v košili, čtoucí z papíru to, s čím poručík nesouhlasil, a za ním tlustý obličej tajemníkův – náhle si vzpomněl na to, na co předtím zapomněl. Ano. To bylo tématem tajemníkovy školení pro příslušníky Oddělení pro vyšetřování vražd. Poručíkovi se tehdy zdálo, že si je tajemník spletl s příslušníky té *druhé* policie. Mluvil o buržoazních přežitcích v práci bezpečnostních sborů, zejména o přežitku tak zvaného Svědomí – jenomže v práci Oddělení vražd se tenhle přežitek osvědčoval a v jistém procentu případů se s ním dokonce počítalo víc než s deduktivním uměním příslušníků, alespoň těch, co do Oddělení byli převeleni z aparátu vedoucí organizace nebo ze ševcůren. A dále tehdy tajemník hovořil o zásadě, že co prospívá vedoucí organizaci, je správné, bez ohledu na to, komu nebo čemu jinému to neprospívá, jenže poručík příslušníkem vedoucí organizace nebyl a přežitek zvaný Svědomí probudil k životu tichý hlas bezvýznamného velebníčka. I on kdysi citoval cosi o něčem podobném. Ale nikoli ze Spisů zakladatele tajemníkovy hnutí; z nějakého svatého. Účel, jenž světí prostředky. Velebníček zdůrazňoval, že

než se sáhne k těm prostředkům, má se zpytovat svědomí, zda by nebylo možné týchž účelů dosáti prostředky jinými, nevyžadujícími svěcení. Tajemník však byl zřejmě bez buržoazních předsudků a mluvil pak o lese, z něhož lítají třísky, a o lidech, kteří nejsou andělé. I to říkal velebníček, jenže přitom na poručíkovi, tenkrát studentu nižšího gymnázia v Kostelci, žádal věci, které splnit bylo jen v silách andělských. Přesto se poručík snažil. Ovšem bezúspěšně –

„– ještě něco?“

„Co? Ach tak. Tak tedy v sobotu jste byl celou noc na chatě se – jakže se ta slečna jmenovala?“

Mladý muž típl cigaretu v popelníku z něčeho, co vypadalo jako sklo a v čem byly poručíkovi neznámou technikou zataveny poručíkovi neznámé mince. Po tváři přelétl mladému muži úsměv, ne pohrdavý, spíš – pobavený. Nabídl poručíkovi americkou cigaretu, starý kriminalista zavrtěl hlavou a mechanicky vytáhl z kapsy viržinko. Mladík mu před ním přidržel perleťový zapalovač. V poručíkovi usnul student gymnázia a probudil se detektiv. Náhle si ve světě mahagonového pokoje počal připadat jako někdo, kdo tam patří. Ne aby tam žil. Aby tam provozoval svoje povolání.

„Slečna Yvetta Kubernátová,“ pravil mladý muž.

„Čím je ta slečna?“

Mladý muž se znovu usmál.

„Popravdě řečeno, o tom jsme spolu ani nemluvili.“

„Máte její adresu?“

„Mám její telefonní číslo.“

Poručík si je zapsal.

„Touhle dobou ji asi doma nestihnete,“ pravil mladík s modrým prstenem. „Ale snad kdybyste to zkusil v Jaltě.“

V tom hotelu se poručík cítil mnohem víc doma. Nebyl tam prvně a stejně jako všechny předchozí návštěvy i tahle byla služební. V hale, v tu hodinu už dost plné, si všiml dívky, kterou znal. Rovněž služebně. Vystoupila kdysi jako svědek v případě vraždy své kolegyně. Vraždu spáchal nějaký číšník z Alcronu kvůli nějakému černochovi z Ghany a svědkyně se jmenovala

Marie Mouchová, ale v zaměstnání používala jména Marilyn Moucha. Většina jejích zákazníků to vyslovovala „Muša“, protože jejich mateřštiny neměly fonetický pravopis.

Poručík si k ní přisedl. Neměla z toho radost, ale věděla, kdo pán s kulatou tváří je a že není radno být k němu neochotná. Proto nemlčela. Ano. Yvettu zná. Ale dnes ji tu neviděla. A v sobotu?

„To nevím.“

„Opravdu?“ poručík pohlédl na dívku velmi služebníma očima.

„Nevím to přesně,“ pravila Marilyn Muša.

„Co víte?“

„Čistě jen co mi Yvetta řekla.“

„A co vám řekla?“

„Moc ne.“

„Mně stačí každá maličkost.“

„To vim taky.“

„Tak co?“

„Měla na večír sjednanej nákej prima mejdan. Někde na chatě.“

„S kým?“

„To chcete vědět moc.“

„Víte to vy?“

„Samo že ne. Přeci vim, že vám se nevyplatí lhát.“

V procesu s číšníkem, který před možnostmi valutových výdělků dal přednost milostné vášni a následkem toho se nyní zabýval těžkou tělesnou prací, dopustila se Marilyn svědectví, které, i když nebylo úplně křivé, nebylo ani jako šňůra. K poručíkově velké úlevě vyvázla s podmínkou. Líbila se mu totiž, což u něho nebylo nic neobvyklého. Marilyn Muša měla krásné zlaté vlasy a poručík, třebaže teoreticky byl obeznámen s technikami paruk, falešných vousů, umělých hrbů a jiných klamadel, v služební praxi se s nimi dosud nesetkal, a tak mu nedošlo, že v praxi mimoslužební se některá vyskytují častěji než v detektivkách. Marilyn měla původně vlasy neurčitě hnědé, takže se jí nehodily k modrým očím.

Kriminalista si však povšiml, že šaty, jež obepínaly její plnoštíhlou postavu, jsou přece jen poněkud přehnaně na míru, neboť na boku měla naprasklý šev. Z ničeho nic se zeptal:

„Znáte Ivana Vávru?“

Poručík se zarazil, uvědomil si, že Vávra se jmenuje i soused křídově bílé tanečnice, a pak řekl:

„Ne skokana. Úředníka.“

Marilyn se ušklíbla.

„Úředníci sem moc nechoděj, pane poručíku Borůvko. To snad víte i bez mejch informací.“

„Tenhle je nějaký vyšší úředník. U – Comexportu.“

Modré oči slečny Mušové rychle sklouzly po kriminalistově tváři k orosené sklenici a slečna se napila.

„No,“ pravila. „To by mohlo souhlasit. Ale já vo tom nic nevím. A nic sem vám vo Ivanovi Vávrovi neřekla.“

Poručík mlčel. Marilyn poněkud ztemněla a náhle se jí zmocnil nekontrolovatelný vztek:

„A vůbec! Co na mně chcete? Snad zas v něčem nevinně nelítám?“

„Budte klidná, slečno Mouchová,“ pravil ponuře starý kriminalista. „Nelítáte v ničem. A jde samozřejmě o vraždu. Příživnictví do mého resortu nepatří.“

A odešel a zanechal Marilyn Mouchovou v nejistotách nepřijemnějších, než sám tušil.

Byla to sezóna letních dovolených, ale poručíkovo očekávání, že se o sobotním večeru něco dozví od sousedů Ivana Vávry, se nesplnilo. Chata žádné sousedy neměla. Stála na kraji lesa na stráni vysoko nad bílou a běžovou vesničkou v dálce, nad níž se jako veselý rubín červenala právě pokrytá cibule barokního kostelíka. Od lesa se svažovala zelená louka k silnici, mizející v jiném lese. Příjezd k chatě byl zezadu, po soukromé cestě, už značně zašlé a vybudované zřejmě v dobách, kdy někdo v těch soukromě osamělých končinách vystavěl i chatu. Ivan Vávra to nebyl. Chata musela být skoro stejně stará jako on a poručík ponuře odhadoval její cenu. Měl v tom trochu zkušenosti. Paní Borůvková toužila po chatě a kriminalista byl nucen občas se přeptávat. Ale všechna taková rekreační zařízení přesahovala jeho solvenci. Poručík neměl majetek, ani žádný nezdědil, a ze svého docela slušného platu, z něhož živil čtyřčlennou rodinu, stačil za léta působení v Oddělení pro vyšetřování vražd nashromáž-

dit pouze sumu pětaticeti tisíc. Ta celá padla na rodinnou felicii, kterou si paní Borůvková rovněž přála a která na žebříčku jejích tužeb byla těsně před chatou. Od koupi vozu šly veškeré přebytky na splácení půjčky deseti tisíc korun, které poručíkovi chyběly v době, kdy touha jeho manželky po voze dospěla do stadia nesnesitelnosti. Takže chata k úplné spokojenosti paní poručíkové dosud chyběla. Měli byt na Malé Straně, kde kdysi bydleli v novomanželském podnájmu a který jim po osmi letech, když bytná zemřela, přiklepli – když předtím poručík předal zalepenou a dosti tlustou obálku jednomu soudruhovi na bytovém úřadě. Měli gramorádio a televizi. Také měli ledničku, na níž stál jednou poručík celou noc frontu před Bílou labutí a pak byl na čtrnáct dní uznán marod, protože to bylo v zimě, a tu felicii. Poručík počítal, že chatu se mu nepodaří koupit dřív než za pět let a na další půjčku. Po čem bude paní Borůvková toužit potom, nevěděl.

Asi po novém autě, vzdychl a pohlédl na chatu. Takovouhle se mu ovšem opatřit nepodaří. Bylo to velké stavení v alpském stylu, se širokou verandou, s trojúhelníkovým štítem a nefunkčními balvany na střeše. Musela stát – sedmdesát? Osmdesát? Na chaty tohoto typu se nikdy neptal. Znovu se ho zmocnil pocit světa, kam patří pouze ve služební době, a – vzpomněl si na Málkovy vyvalené oči – možná ani tehdy ne.

Obešel bílou a zelenou stavbu a nahlédl oknem dovnitř. V jedné místnosti byl velký krb a křesílko potažené strakatou kůží. Druhá byla kuchyň s plynovým sporákem na přenosné bombičky a s velikým příborníkem, plným nádobí. V místnosti s krbem byl bar a na něm láhve. Vzadu vedla k chatě soukromá přípojka telefonu. Táhla se na nízkých sloupech podél příjezdové cesty někam do lesa.

Poručíkovi bylo horko a dostal hlad. Znovu si vzpomněl na Málka, jemuž ráno nařídil, aby pátral v hospodách po sobotních pohybech opilého spisovatele. Ne že by si od té činnosti něco sliboval, ale vytušil, že by ho podřízený na chatu úředníka Comexportu sledoval jen s velkým sebezapřením, a nerad uváděl spolupracovníky do rozpaků. Proto nepoužil ani služební volhy. Na příjezdové cestě stála jeho červená felicie.

Rozhlédl se. Bylo léto. Les voněl neskutečnými vůněmi světa, zatím jen nepatrně dotčeného feliciemi; vůní lesních jahod, malin, ostružin, vůní hub a borůvek. Poručík už ani nevěděl, co touhle dobou roste, ale měl hlad. Ponořil se proto do křoví za chatou, aby se dostal hlouběji do lesa a uhasil hlad některými z těch plodů divoké přírody.

Tam – aniž tušil, jak je to důležité – objevil něco, co ho nejprve přimělo k bezbožnému zaklení. Les byl možná téměř nedotčen motorovými vozidly, ale přesto poznamenán obyvateli měst. V křoví šlápl poručík do lidského výkalu.

Zaklel a prodral se křovím na paseku. Tam si ve vysoké zelené trávě dlouho a důkladně otíral znečištěnou polobotku a přitom si všiml, že tráva zřejmě nedávno přilákala neukázněné výletníky. Kolem zbytků malého táboráku se válelo několik láhví od piva, dvě vyjedené konzervy, v nichž býval *corned beef*, a spousta cigaretových špačků. Pohlédl na tu spoušť s nechutí a vykročil do lesa za vůní jahod.

Zarazil se. Pak se otočil a vrátil se ke zbytkům ohniště. Špičkou boty obrátil jednu konzervu a zdvihl ze země pomačkané noviny. Uhladil je. Měly datum minulé soboty. Rozhlédl se. Kousek od ohniště, přestože tráva se už vzpamatovala, našel obdélník, kde zřejmě postavili stan. Z trávy tam dokonce trčel zapomenutý kolík a kousek za obdélníkem se povalovaly tři kusy použitého a nedbale odhozeného gumového zařízení, jehož název vyslovoval poručík v drogeriích vždycky jen polohlasem, a jenom když se přesvědčil, že je tam mužská obsluha. Někdy nebyla výhradně mužská a on to zjistil příliš pozdě. Proto byla jeho domácnost vždycky dobře zásobena zubní pastou, mýdlem a párátky.

Chata tedy, alespoň v sobotu, měla sousedy. Sousedé však tu, bohužel, neměli stálou adresu.

Starý kriminalista stál bezradně nad zbytky noci, jakých v dávném mládí sám několik prožil a po nichž se v těžkých výčitkách svého neorganizovaného svědomí uchyloval do zpovědnice. Dnes ve své překročené padesátce a pod vlivem své dcery už to, alespoň u mladých lidí, nepokládal za tak těžký hřích, a pohoršily ho spíš pivní láhve a konzervy. On sám, když byl mladý a hříšný, kopal v lesích okolo Kostelce malé jamky a do nich pochovával papíry od buřtů, flašky od sodovek a také to použité zařízení. Svinčík se mu odjakživa protivil.

Svinčík. Bohužel, v jeho nynějším povolání byl mu svinčík užitečnější než respektování vyhlášek lesní správy. Bohudík mu byl aspoň užitečný. Rázně vykročil k lesu, ze stromu ulomil větev, zbavil ji listů a haluzí a vydal se do křoví, kde se před chvílí dopustil hříchu klení. Nechutná věc tam ležela, obsypaná bzučícími mouchami, a trčel z ní použitý papír. Nikoli noviny. Poručík jej větví vyprostil z té věci a zvedl se mu žaludek. Ale to byla nemoc z povolání a naučil se ji ovládat. Větví jakž takž narovnal papír a zjistil, že je to poštovní zálepka, popsaná kostřbatým písmem:

Franto koukej navalit to kylo nebo

Zbytek textu byl pomazán a nečitelný, ale ten poručík nezájmal. Obrátil větví list. Na druhé straně byla týmž kostřbatým písmem adresa:

*Soudruh
Fr. Kokořín,
Praha-Lib*

I zbytek adresy byl nečitelný a nebylo jasné, jestli soudruh Kokořín bydlí v Libni nebo v Libuši. Ale poručík adresu nepotřeboval, protože věděl, kdo je Fr. Kokořín.

Pak se mu, vzdor vypěstované odolnosti, udělalo nevolno. Zahodil větev, prodral se křovím, vyběhl na slunnou strán před chatou a svalil se do trávy.

Ležel v ní dlouho, točil se mu žaludek i myšlenky. Zdálo se mu, že ta ošklivost, ta nechutnost je jakoby symbolická, že list, ponořený do zbytků smrtelnosti, nějak poukazuje k jiné nechutnosti, oděné ovšem slupičkami umělých krás. Ve slunci se běhalo a zelenalo hrdé průčelí chaty bez sousedů. Starý kriminalista se od něho odvrátil, hleděl na louku, přepásanou kusem lesa, a za něj, do vzdáleného údolí, kde nad běžovou vesničkou vlály sloupy jasného kouře z venkovských komínů. Žaludek se mu pomalu uklidňoval, ale padl na něho smutek z přírody, která je

věčná, kdežto poručík ne. Obrátil se na břicho, vdechl svěží vůni louky. Nikdo, ani křídová tanečnice, ani plavovlasá zpěvačka, ani jeho Zuzanka, nikdo, ani hoch zvaný Mák – sedl si. Kolem něho se honili motýli, v trávě lezl veliký tesařík s dlouhými tykadly. Poručík sledoval jeho klikatou, bezcílnou pouť, a pak si toho všiml. Sáhl po tom, dotkl se toho, chtěl to utrhnout, ale v poslední chvíli ho napadlo: Proč? Snažil se nebýt pověřčivý. A mrtvé tanečnici v těch strašně smutných večerních šatech na zeleném gauči stejně nepřinesl štěstí.

Vstal, odešel k felicii a čtyřlístek ponechal jeho krátkému životu.

Fr. Kokořín tehdy rovněž vyvázl s podmínkou a unikl i polepšovně, protože byl už ve věku označovaném za „blízký mladistvému“. Co bylo motivem vraždy se zjistit nepodařilo. Poprali se. Kvůli čemu? Nikdo už nevěděl. Všichni byli silně pod vlivem. Jen tak. Prostě se poprali. Kvůli něčemu, samozřejmě, jenže čert ví čemu. Honza výtah nůž, a už to bylo. Na Kokořína vlastně neměli tenkrát nic, jenom že byl u toho. Prokurátor sice ohnul nějaký gumový paragraf až skoro k prasknutí, ale soudce byl mladý, čerstvě z fakulty, s postaru ohnutými paragrafy nechtěl nic mít. Fr. Kokořín utkvěl poručíkovi v paměti, protože u výsledku brečel. Ne že by ho někdo bil. Mladík zavražděný jen tak byl jeho nejlepším kamarád.

Proto ho poručík od samého začátku toho nového výsledku nestačil uklidňovat. Ne, Libušiným rodičům to neprozradí, když tedy Libuše doma řekla, že jede s kamarádkami na výlet. Ostatně, i kdyby jim to neřekla, dneska už přece – „To je neznáte, souhu poručíku! Voni sou děsný prudšasi!“ přerušil ho zděšený Kokořín a starý kriminalista ho znovu uklidňoval, až ho uklidnil. Mladík, jenž v sobotu znečistil les, konečně uvěřil, že poručík nemá zájem o jeho – z hlediska Libušiných rodičů závadnou – činnost, ale čistě a jedinečně o to, jestli v sobotu večer byl někdo na Vávrově chatě.

„Měli mejdan,“ pravil Kokořín. „Hráli na gamec a řvali.“

„Viděls je?“

„Ne. Akorát slyšel.“

„Kolik jich asi bylo?“

Kokořín se zamyslel.

„To nevím. Rámus dělali jak vožralá hospoda. Auťáky tam stály dva.“

„Všim sis značek?“

„Jeden byla šestsettrojka. Ten druhý nevím. Mám dojem že renolt. Ten nověj typ. Ale to nevím jistě. Jo,“ řekl a polkl, patrně samou horlivostí. Chtěl vyhovět kriminalistovi, jenž na něho kdysi byl laskavý, a dokonce napomínal toho druhého, toho mladšího, jenž hrál, jak říkali kluci, roli zlého policajta. Kokořínovi se tehdy zdálo, že nehrál. A že žádnou roli nehrál ani poručík. „Jo, pak pozdějc v noci tam přijela eště volha. Ale ta brzo zas vodjela.“

„A ty druhé dva vozy?“

Kokořín pokrčil rameny.

„My sme šli - to. Spát. Mám dojem, že sem je slyšel startovat taky někdy v noci. Ráno - teda v jedenáct dopoledne - už tam každopádně nebyly.“

„Děkuju ti,“ pravil poručík. „Ale jedno se mi nelíbí. Když už chceš se svou dívkou stanovat -“

„Já si Líbu vezmu, souhu poručíku!“

„To - jsem nemyslel,“ pravil kriminalista rozpačitě. „Ale když se udělá nepořádek, nemá se to nechat válet v lese.“ Zarazil se, uvědomil si, že od něho je vlastně taková rada netaktická, ale pak ji dokončil: „Stačí vzít s sebou polní lopatku a všechno zakopat do země. Konzervy, láhve, papíry a - a jiné věci.“

„To mě jakživo nenapadlo,“ řekl zcela upřímně Kokořín.

Majitele volhy zjistil poručík snadno. Na telefonní centrále mu potvrdili, že z chaty v Počelicích skutečně někdo v sobotu v noci volal meziměstsky Prahu, číslo 274-816, Dr. Skálu. Sekundáře v sanatoriu Sanopz.

Praporčík Málek byl otráven, neboť pro Kopancovu sobotní odysseu se mu podařilo vypátrat hned tři svědky. Dva byli výčepní v hospodách U Krajíce a U Dvou pštrosů, třetí byl vrátný nočního podniku Cascade. Ten úplně zřízeného spisovatele vyvedl z haly, kde se autor dožadoval prostitutek, a posadil

ho do taxíka. To bylo v jednu v noci a po totožnosti taxikářově už praporčík nepátral. S politováním to pokládal za dostatečně průkazné alibi a poručík s jeho závěrem plně souhlasil.

Jenže když se praporčík obeznámil s výsledky poručíkova pracovního dne, nezmocnila se ho vůbec jeho obvyklá služební horlivost.

„Tohle smrdí, Josef, tohle smrdí!“ zanaříkal, sotva uslyšel jméno Sanopz. „Neměli bysme rači –“

„Co?“

„Předat to snad majorovi, ne? Tady se dotýkáme – já nevím –“

„Čeho?“

„Josef! Třeba se na tohle už vztahuje – státní tajemství nebo co já vim –“

„Zavražděná byla přece obyčejná tanečnice –“

„*Vo tu* nejde!“ zaúpěl Málek.

„O tu *jde*!“ poručík téměř zvýšil hlas. „Od čeho tu podle tebe vlastně jsme? Za co nás asi platěj? K čemu nám dali důvěru?“

„No já vim. Ale já nevím,“ praporčík se nervózně drbal v roz-cuchané hlavě, kterou za klidnějších případů mívál bezvadně ulízanou, a poručíkovi ho bylo skoro líto.

„Kde sou šestsettrojky, Josef –“ úpěl. „Já bych to každopádně zkusil přehrát na majora –“

Něco táhlo poručíkovi hlavou. Nějaký hlas... *Pro službu... se hodí... lidé samou povahou poslušní...* Řekl:

„Tak abys měl klid, Pavle. Zkus ještě zjistit, co dělal v sobotu Kopanec od té doby, co ho posadili do taxíku.“

„No co asi moh dělat. Taxikář ho vobral vo všechno, co měl při sobě, a doved ho do postele –“

„Stejně si to ověř. V tomhle případě musíme mít všechno náležitě podloženo fakty,“ pravil poručík Borůvka. Málkovi konečně došlo, že mu jeho představený otvírá zadní vrátka k úniku ze sfér, kde to smrdí, srazil paty a pravil řízně:

„Provedu!“

Pak odešel, a poručík odejel do Sanopzu.

Dr. Skála byl příliš inteligentní, aby v situaci, jaká se rýsovala, něco vymýšlel. Ze své výpovědi vynechal pouze to, na co se ho

poručík přímo nezeptal. Poručík se ho na to nezeptal schválně, aby zjistil, co vynechá.

„Ivan mě volal prostě proto, že jeho slečna si trochu moc přihnula, takže to vypadalo na otravu alkoholem.“

„Byla to otrava alkoholem?“

„Nebyla. Jenom se jí udělalo špatně. Dal jsem jí nejdřív emetivum, pak sedativum a jel jsem domů.“

„Nevím přesně, co jste jí dal,“ pravil poručík. „Ale víte vy, že po tom umřela?“

Dr. Skála se zatvářil udiveně.

„Moment. My asi mluvíme každý o nějaké jiné slečně.“

„Já mluvím o slečně Peškové.“

„Já mluvím o slečně Kubernátové. Slečnu Peškovou bohužel neznám. A slečnu Kubernátovou jsem včera večer viděl živou a zdravou v hotelu Jalta.“

Poručík se odmlčel. Ze Skálova služebního pokoje byl podobný výhled jako z bytu Ivana Vávry. Byl pozdní večer. Po Vltavě plul parníček ověnčený lampiony. Poručík Borůvka řekl: „A pan Vávra tam s ní byl – v té chatě – sám?“

Dr. Skála pokrčil rameny.

„Petrně. Aspoň já tam nikoho jiného neviděl.“

Byl to chytrý člověk. Jaký to je lékař, nepokoušel se poručík odhadnout. Ale chytrý člověk to byl. Když poručík přišel do sanatoria, musel se legitimovat uniformovanému příslušníkovi. Když se vracel, pozdravil ho týž příslušník s jakousi soudružskou ležérností, jež ale v poručíkovi neprobudila pocit, že by tenhle člověk nebo Dr. Skála byli jeho soudruhy.

Aby ten pocit zaplašil, zamyslel se nad věcí, kterou Dr. Skála ze své odpovědi vynechal, neboť na ni nebyl tázán.

Automobil značky Tatra 603.

Také ovšem neuvedl nic, co by mohlo vysvětlit, jak pouzí dva lidé mohli vydávat kravál charakterizovaný akusticky jistě bigbítové otrlým Fr. Kokořínem jako „vožralá hospoda“.

Jenomže doktor byl chytrý. Možnost, že v chatě mohl být ještě někdo třetí, nevyloučil.

Jedním ze dvou zaručeně přítomných byla mladá žena profesionálně specializovaná na mejdany. Přesto se – ovšem pouze podle svědectví Dr. Skály – zcela neprofesionálně opila. A slečna Pešková byla profesionální tanečnice, ne tuzexová animírka.

A z nějakého důvodu zavolali pozdě v noci na chatu Dr. Skálu až z Prahy.

Tolik, řekl si poručík v duchu, fakta.

Když starého kriminalistu ráno z ničehož nic z případu odvolali a převedeli ho na případ, kde ještě ani nebylo jisté, jde-li o vraždu, domníval se, že postrašený Málek jednal na vlastní pěst. Případ Pešková převzal sám major Koutský a poručík řekl:

„Pavle, nedal jsem ti přece svolení, abys vyjednával s majorem.“

„Já? S majorem? Já u něj vůbec nebyl, Josef! Já celej den sháněl toho pitomýho taxíkáře a tady to máš. Kopanec je z toho definitivně venku, prase spisovatelský! Jak sem ti říkal: poblíkal taxíkáři vozidlo, tak mu za náhradu dal všechno, co měl u sebe, celý tři stovky! A taxíkář ho ze samý ochoty uložil do postele. Já bych jim teda dal, takovejmhle! Válí se to v penězích, a ještě to vede pobuřující řeči! Čets to dnes ráno? Zastávaj se izraelskýho agresora –“

„Tak tys majora nežádal, aby nás převedel?“ přerušil ho poručík.

„Čestný slovo ne, Josef!“

„Tak proč nás převedel?“

Praporčík se opatrně rozhlédl, zamrkal, naklonil se těsně k poručíkovi a pravil šeptem:

„Neříkal sem ti to, Josef? Ale dyž ty seš holt politicky natvrdelej. Nejde vo tu bosonohou. De vo to, že tam figuruje nejdřív Comexport, pak šestsettrojka, a teď ještě Sanopz!“

Napřímil se a dodal normálně:

„Buď rád, Josef. Tenhle ten nověj případ máme rozlousknutej za půl dne. Tatínek, nákej škudlivej ajznboňák na penzi, vodejel k sestře do Rakovníka na návštěvu a nedojel tam. Přitom ho sestra na žádnou návštěvu nepozvala, jak tvrdí synáček a snacha. A synáček už jednou seděl. Kvůli manku. A tatínek měl na vkladní knížce dvacet tisíc na heslo a někdo je vybral, sotva tatínek vodjel na tu návštěvu do Rakovníka.“

„To skutečně vypadá na celkem snadný případ,“ pravil poručík zachmuřeně. „Vem to sám. Mně dnes není dobře. Beru si volno.“

Málek neprotestoval. Na snadných případech rád pracoval sám, neboť toužil po povýšení.

Jenže poručík si volno nevzal. Nadřízené nechal v domnění, že odjel s Málkem do Libuše, a znovu se vypravil na Hřebenka, tentokrát trolejbusem.

Když mu Ivan Vávra otevřel, poručíkovi se zdálo, že se lekl. Buď jak buď, plamínek elegantního zapalovače se chvěl, když mu potom v panelovaném pokoji zapaloval viržinko.

„Byl jsem se podívat na tu vaši chatu,“ pravil kriminalista. „Hezká. Moc pěkná louka. Rostou vám tam čtyřlístky.“

„Ano?“ podivil se Vávra neurčitě a sám si zapálil cigaretu. Americkou. Plamínek se třásl ještě ztelněji.

„Slečna Pešková, ta vaše přítelkyně,“ řekl poručík, „když jsme ji v sobotu našli, měla na nohou střevíčky s jehlovým podpatkem. Na jednom kramflíčku měla přišlápnutý čtyřlístek. Zřejmě ten večer chodila někde po louce, kde rostou čtyřlístky.“

Mladý muž se s velkým úsilím usmál.

„Ne po mojí louce. Aspoň já ji tam neviděl,“ pravil a poručík si vzpomněl na chytré, nic nevylučující, ale nic přesně neurčující odpovědi Dr. Skály. „Já jsem byl v sobotu na chatě s Yvettou Kubernátovou, jak jsem vám už pověděl. Ověřil jste si to, doufám.“

„Neověřil. Vím, že mluvíte pravdu. Jenom jste mi neřekl všechno.“

„Odpověděl jsem vám na všechno, na co jste se ptal.“

„Chcete snad k tomu něco dodat?“

Vávra típl nedokouřenou cigaretu.

„Nevím, jestli vás to může zajímat. Ale – Yvettě se udělalo špatně. Zavola jsem svému příteli Dr. Skálovi, on přijel, dal jí nějaké prášky a zase odjel.“

„Aha,“ pravil truchlivě poručík a v duchu si skládal do obrazce ty divné věci, o jejichž existenci do dneška nevěděl. Nebo nechtěl vědět? Lhal jsem, ozval se mu v duchu jeho vlastní hlas, šepající v šeru dávno opuštěné zpovědnice. Ty divné věci. Že ho odvolali z vyšetřování vraždy obyčejné tanečnice, sotva objevil účast Comexportu, šestsettrojky a Sanopzu. To divné, kabalistické znamení. To mystické číslo tři. Ale vlastně jenom Sanopzu. O šestsettrojce pověděl pouze Málkovi a byl si jist, že Málek mluví pravdu a tuhle informaci si nechal pro sebe. Zafungoval tedy jenom docela obyčejný sekundář poněkud neobyčejného

sanatoria. Stačilo to, aby mu případ vzali a přidělili ho – komu? Majoru Koutskému? Pochyboval o tom. Znal i majora.

Jenže *oni* nevědí, že on ví o šestsettrojce.

„Aha,“ pravil znovu. „Je tu pouze několik málo dosud nevysvětlených okolností. Slečna Pešková zemřela ve své garsoniére. Nejistili jsme, s kým ten večer byla a kde. Pitvou jsme však zjistili, že byla opilá. Snad pila doma. V garsoniére byla jen jedna použitá sklenička a skoro vypitá láhev. Ale slečna Pešková byla ve večerních šatech a měla na střevíčku ten čtyřlístek.“

„Doktor Skála vám přece řekl –“ Vávra se zarazil, uvědomil si podřeknutí. Pokusil se to napravit: „Předpokládám, že jste se ho na to ptal. Sice to nevím, ale – prostě doktor Skála vám potvrdí, že na chatě jsem byl sám s Yvettou.“

„Přesně řečeno, doktor Skála mi potvrdil, že na chatě viděl vás a slečnu Kubernátovou. To ovšem neznamená, že tam nebyl ještě někdo jiný. Chata je velká, má několik místností, celé první patro, kde doktor Skála nebyl –“

„To je blbost!“ mladíkovi poprvé povolily nervy, hned se ovládl. „Chápu, že máte profesionální fantazii. Ale fakt je, že doktor Skála tam viděl jenom mě a Yvettu.“

„Pak je tu taky ta zvláštní věc, že slečna Pešková byla ve večerních šatech. Dívky jako ona se doma obvykle převlékají do županu. Aby si večerní šaty ušetřily. Ty bývají drahé.“

„Sám jste říkal, že byla opilá.“

„Byla. Co děláte vy, když jste opilý?“

„Já? Svalím se jak špalek do postele. V šatech.“

„Vy na to asi máte,“ pravil kriminalista. „Ale já myslel – nevaříte si třeba kafe?“

„Někdy taky.“

„Ona si vařila mléko,“ řekl kriminalista a zavrtěl hlavou. „Slyšel jste někdy, že by si někdo v opilosti vařil mléko? Že se napije studeného, to ano, ale *vařit* –“

Zdálo se mu, že elegantní mladík zbledl. Plamínek zapalovače byl docela určitě neklidný.

„A mělo to tragické následky,“ pravil poručík. „Mléko přeteklo, uhasilo plamen a slečna Pešková se nadýchala svítiplynu.“

„To se stává.“

„Ano. Starým chatrným penzistkám. Jenže slečna Pešková nezemřela na otravu svítiplynem. Zabila ji droga, která se jme-

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.